

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati petič vrst do Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 28 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sovjetska ofenziva se nadaljuje

Srditi boji na Karelijski ožini — Žrtve tudi med civilnim prebivalstvom — Največja letalska bitka na finskem bojišču — Zaradi silnega snega na Daljnem severu so se vojaške operacije ustavile — Umik Fincev v utrjene položaje Sovjetska letala v finski službi — Italijanski in španski prostovoljci se udeležujejo letalskih borb na finski strani

Helsinki, 21. dec. s. (United Press). Sovjetske čete so včeraj na Karelijski zemeljski ožini nadaljevale s srditimi napadi. Boja se je udeležilo na sovjetski strani tudi več sto tankov in okoli 250 letal. Bombardiranje je zahtevalo žrtve tudi med civilnim prebivalstvom v bližnji fronti. Toda vsi sovjetski napadi na bojišču so bili odbiti. Sovjetskim četam se nikjer ni posrečilo prodreti Mannerheimove obrambne linije, pač pa so imeli sovjeti sami hude žrtve. Nad fronto na Karelijski zemeljski ožini se je vršila včeraj največja letalska bitka v sovjetsko-finski vojni. Na sovjetski strani je sodelovalo 11 bombnikov, na finski pa 6 lovskih letal. Letala na obeh straneh so izredno spretno manevrirala, zlasti pa so se izkazali finski letalci. Finska letala razvijajo prav izredno brzino. Protiletalsko topništvo ni moglo stopiti v akcijo. Po finskih poročilih je bilo v včerajšnjih bojih sestreljenih skupno 20 sovjetskih letal.

Na centralni fronti v Kareliji so dosegli Finci velike uspehe. Pri Sallu so bile sovjetske čete potisnjene za 20 do 30 km nazaj. En sovjetski bataljon je bil uničen. Finci so zajeli tudi 200 konj in 30 vojaških avtomobilov. Potrdjujejo, da sta bili pri Suomusalmiju obkolejeni dve sovjetski diviziji. Na Daljnem severu zaradi hudega mraza ni bilo posebnih vojaških operacij. Z norveške meje poročajo, da je znašala temperatura tam včeraj —54 stopinj Celzija. Finci priznavajo, da so se morali na tem sektorju fronte umakniti še nadalje proti jugu. Zavzemajo pa sedaj dobro utrjene postojanke.

Finsko letalstvo je tudi včeraj uspešno

bombardiralo sovjetsko železniško progo v Murmansku. Napad je izvedlo 7 najmočnejših letal sovjetske konstrukcije, ki so jih te dni prepeljali sovjetski letalci na finsko stran in jih izročili finski vojski. Posadka finskih letal pri včerajšnjem bombnem napadu je bila sestavljena in mednarodnih prostovoljcev.

Po finskem uradnem poročilu sovjetska vojna ladja »Oktjabska revolucija« sicer ni bila potopljena, pač pa je bila predvčerajšnjim poškodovana od strela od finske obalne baterije.

Olo, 21. decembra. AA. (Reuter) Po

poročilih z norveško-finske meje so se

bombardiranja železniške proge, ki drži v

Murmansk udeležili italijanski in španski

prostovoljci skupaj.

Italijansko poročilo o bombardiranju Helsinkov

Milan, 21. dec. z. »Corriere della Sera« objavlja podrobno poročilo o zadnjem letalskem napadu na Helsinki. Pri tem napadu je sodelovalo 20 najmočnejših sovjetskih bombnikov. Le štiri bombniki so mogli vreči bombe. Od skupno 32 bomb pa jih je eksplodiralo samo 12. Dvanaajstodnevno zatiranje je v letalskih akcijah pripisuje dopisnik odličnemu protiletalskemu topništvu. Tudi tokrat so leteli sovjetski bombniki silno visoko, kljub temu pa se je finskemu protiletalskemu topništvu posrečilo, da so sovjetske bombnike razgnali že v višini 5.000 m in jih pregnali tako, da so vrgli bombe šele 15 km izven mesta, kjer niso

napravile nobene škode. Pri tem napadu so sodelovali izključno dvomotorni bombniki, nazivani »Katuške«, ki so najbolj moderni in tudi najhitrejši. Zakaj sovjeti pri tem svojem letalskem napadu niso dosegli nobenih uspehov, je zelo čudno. Splošno sklepajo, da je temu kriva ali neizkušenost letalskega osebja ali pa gre za očito sabotažo.

Tisoči švedskih prostovoljcev

Stockholm, 21. dec. s. (Havas) Več tisoč švedskih prostovoljcev je že na poti na Finsko, kjer bodo vstopili v finsko armado. Poveljeval jim bo švedski polkovnik Linder, ki se je poslalil že v finskih osvobodilnih bojih ter je tedaj dobil čin finskega generala.

Smrt reorganizatorja finske vojske

Casablanca, 21. dec. AA. (Havas.) Snoch je v Casablanci umrl general Gendre, ki je bil po svetovni vojni poveljnik odposlanstva na Finskem, tistega odposlanstva, ki je skupaj z maršalom Mannerheimom imelo nalogo reorganizirati finsko vojsko. Pozneje je general Gendre dobil vojaško mislijo v Iranu, kjer je vodil vojaško šolo, nato ga je pa iranska vlada imenovala za maršala. Za svoje zasluge je dobil eno izmed najvišjih stopenj legije časti in red vojnega križca.

Poslanica Američankam

Helsinki, 21. dec. AA. (Havas.) Zena predsednika finske republike Kaisa Kallio je poslala Američankam poslanico. V njej pravi med drugim: Nedvomno je, da je malokatera izmed vas občutila, kaj se pravi videti v plamenih svoj dom in svoje ognjišče, videti, kako vam ogenj vse uničuje, kar vam je najdražje na svetu in kar ste si pridobili z dolgoletnim delom. S svojo mirnostjo prispevajo finske žene k boju svojih mož, očetov in bratov. Finci in finske žene se bore vzajemno in mirno z vero v Boga in pravično zmago, ki so jo vredni.

Delovna služba na švedskem

Stockholm, 21. dec. AA. (Havas) Švedski parlament je včeraj izglasoval zakon, po katerem se v potrebi, t. j. v vojni ali v vojni nevarnosti uvede obvezna delovna služba za vse švedske državljane od 17. do 70. leta. Zakon stopi takoj v veljavo, izvajal pa se bo tedaj, kadar bi nastopile omenjene okoliščine.

Stalin — 60 letnik

Moskva, 21. decembra. e. Včerajšnji listi v sovjetski Rusiji posvečajo cele strani Stalinu, ki danes slavi 60-letnico rojstnega dne. Stalina zlasti poveljujejo kot naslednika Lenina in njegovega najožjega sodelavca ter mu pripisujejo uspeh oktobrske revolucije, organizacijo sovjetske vojske, vrnitev Ukrajine sovjetski Rusiji in sklenitev pakta o nenapadanju z baltskimi državami. Pozornost vzbuja dejstvo, da noben list ne omenja vojne s Finsko.

„Če dobiš ukaz, ga moraš izpolniti“

Izpovedbe kapitana potopljenega nemškega prekomornika „Columbusa“ — Ladji se ni posrečilo prebiti angleško-francosko blokado

New York, 21. dec. s. (Associated Press) Ameriška križarka »Tuskulosa« je dospela včeraj s posadko in potniki nemškega prekomornika »Columbus« v newyorsk luko.

Kapitan »Columbusa« Dehner je izjavil novinarjem, da je predvčerajšnjem opazil v daljavi angleškega rušilca. Takoj je poslal brezščitno vsem ladjam obvestilo, da je sovražna vojna ladja v bližini. Tedaj je angleški rušilec signaliziral, da bo poslal k »Columbusu« svoje čolne. Nato je izstrelil rušilec dva topovska strela, ki sta šla tik preko »Columbusa«. Kapitan je potem odredil, da se vsa posadka in potniki vrnajo v rešilne čolne, nato pa je z nekaj možmi ladjo zažgal. Izkrčevanje z ladje je bilo izvršeno v pol ure.

Na vprašanje, zakaj je svojo ladjo zažgal, je odgovoril kapitan: »Če dobiš ukaz, ga moraš izpolniti.«

New York, 21. dec. s. (Havas) Križarka »Tuskulosa« s posadko in potniki s »Columbusa« je dospela včeraj ob 16. v New York. Ameriške oblasti so dovolile posadki in potnikom kot brodolomcem 60dnevno bivanje na Long Islandu.

Neki častnik s »Columbusa« je izjavil, da posadki ni bilo znano, kakšna navodila je imel kapitan ladje na svoji poti. Verjetno je, da je hotel kapitan izkoristiti dejstvo, da se je angleška vojna mornarica koncentrirala pri Montevideu, da bi v tem trenutku prebil angleško-francosko blokado ter se po isti poti kakor »Bremen« vrnil v Nemčijo. Ko je kapitan opazil angleški rušilec, je poskušil najprej pobegniti z ladjo proti ameriškim teritorialnim vodam. Ko pa je videl, da beg ne bo mogoč, je pustil ves krov, kakor tudi vse notranje prostore politi s petrolejem in zažgal.

Danes bo pokopan kapitan Langsdorf

Truplo poveljnika potopljenega nemške križarke bodo danes pokopali v Buenos Airesu z vsemi vojaškimi častmi — Podrobnosti o njegovi prostovoljni smrti

Buenos Aires, 21. dec. s. (Reuter). Kapitan Hans Langsdorf je včeraj v svoji hotelski sobi, kjer je bil interniran, prostovoljno odšel v smrt.

Buenos Aires, 21. dec. s. (Reuter). Kapitan Langsdorf s potopljenega oklopnice »Admiral Graf Spee« bo danes pokopan v Buenos Airesu z vsemi vojaškimi častmi. Na zadnji poti ga bo spremljala častna četa argentinskih mornarjev.

V imenu angleških mornarjev s potopljenih angleških trgovskih ladij, ki so bili več tednov ujetniki na »Admiral Graf Spee«, se bo udeležil pogreba kapitan parnika »Ashica«. Angleško poslanstvo v Montevideu je potrdilo na krsto kapitana Langsdorfa vene.

Argentinski predsednik Ortiz je dal internirani nemški posadki »Admirala Graf Spee« izredno dovoljenje, da sme prisostvovati pogrebu.

Poslovilno pismo

London, 21. dec. e. Iz Buenos Airesa javljajo, da so našli v hotelski sobi, kjer je iz-

vršil kapitan Langsdorf samomor, pismo, v katerem pravi kapitan, da je že popreje sklenil končati skupaj s svojo ladjo, toda pri tem ga je ovirala skrb glede usode njegovega moža. Zdej, ko so njegovi mornarji zavarovani, smatra, da je odvezan od vseh moralnih obvez in da lahko deli usodo svoje ladje.

Buenos Aires, 21. dec. s. (Reuter). Nemški poslanik v Buenos Airesu je izročil poslovilno pismo kapitana Langsdorfa, ki je bilo naslovljeno nanj, argentinskemu mornariškemu ministrstvu.

Argentinsko časopisje protestira, ker nemške oblasti ne objavljajo vzrokov samora kapitana Langsdorfa. Baje je kapitan nasprotoval ukazom o potopitvi svoje ladje. Novinarjem je bil prepovedan ogled trupla kapitana Langsdorfa.

Umrl je na nemški zastavi

Buenos Aires, 21. dec. 1. Čeprav oblasti niso nikogar pustile v sobo k mrtvemu kapitanu križarke »Admiral Graf Spee« Hel-

zu Langsdorfu, se vendar izvejo nekatere podrobnosti o njegovi tragični smrti. Ko je hotelsko osebje odprlo njegovo sobo, je našlo kapitana ležečega kraj postelje na nemški zastavi, ki je bila vsa okrvavljena. Sence je imel prestreljene.

Moštvo nemške oklopnice »Admiral Graf Spee« je šele včeraj popoldne izvedelo za smrt svojega poveljnika. Mornarji so bili na to že skoraj pripravljeni, ker so videli, da je kapitan popreje razdelil vse svoje vrednosti oficirjem. Tudi je dan popreje kapitan Langsdorf zbral vse svoje oficirje in moštvo k zaupnemu posvetovanju in jim dal zadnja navodila. Sodijo, da je bila to njegova oporoka.

Nemško uradno poročilo

Berlin, 21. decembra. AA. (DNE). Nemško mornariško vrhovno poveljstvo poroča: Mornariški kapitan Hans Langsdorf, poveljnik »žepne« bojne ladje »Admiral Graf Spee« ni želel preživeti konca svoje ladje. Zato je v duhu tradicije in ko je zagotovil obstanek posadke poverjeno mu ladje, izvršil samomor, češ da je skupaj z ladjo tudi njegovo poslanstvo končano. Vojna mornarica razume in spoštuje ta njegov sklep, ki je prišel iz arca vojaka-heroja. Sožalju in spoštovanju spominu Hansa Langsdorfa se pridružuje tudi Führer in ves nemški narod.

Protest 21 ameriških držav

proti kršitvi ameriškega nevtralnega pasu bo izvršen najbrže že v petek

Washington, 21. dec. AA. (Reuter.) Izvedelo se je, da bodo skupno deklaracijo 21 ameriških republik poslali vojskojcem se strankam najbrže v petek. Associated Press je izvedela, da bo deklaracija vsebovala kategorično izjavo, da so ameriške republike pristojne posesti tudi po drugih ukrepih, ne samo diplomatskih, da zajemajo spoštovanje nevtralnega pasu.

Takoj po božiču se bodo sestali zastopniki vseh ameriških republik, da prouče skupne ukrepe, ki naj jih izdajo spričo tega, da so ladje bojujočih se držav priplule

v ameriške luke. Eden izmed predlogov zahteva, da se morajo vse vojne ladje, ki se zatečejo v ameriške luke, avtomatsko internirati. Drugi predlog pa zahteva, da se vojnim ladjam, ki bi se poškodovale v kaki bitki in se zatele v ameriško pristanišče, odkloni vsaka pomoč in da se jih pozove, da zapuste luko, ali pa se internirajo. Pri včerajšnjem sprejemu častikarjev je zunanji minister USA izjavil, da bodo vse ameriške republike prav v kratkem izdale ukrepe o zavarovanju nevtralnega pasu.

Bombe in mine na morju

Vsak dan nove žrtve — Uspehi pomorske blokade — Švedi uničujejo mine

London, 21. dec. s. (Reuter) V torek je nemško letalo z bombami napadlo in potopilo v Severnem morju estonski parnik »Uko«, ki je bil na poti iz Danske v Anglijo. Nemško letalo je vrlo na parnik pet bomb, potem pa je še obstreljevalo rešilne čolne s strojnimi. Posadka 13 oseb, med njimi ena ženska, je blodila 15 ur po morju, preden jo je rešil neki norveški parnik ter jo prepeljal na Norveško.

Na Severnem morju se je potopil švedski parnik »Marle« (1400 ton), ki je zadel na mino. 7 članov posadke pogrešajo, ostalih 6 je bilo rešenih na angleško obalo.

V Hoek van Holland je bilo snoch prepeljan 16 mož posadke švedskega parnika »Adolf Grate«, ki je snoch pri holandskem otoku Terschelling zadel na mino in se potopil. 4 člani posadke so pri nesreči utonili, eden izmed ranjenecv pa je še pozneje umrl.

London, 21. dec. s. (Reuter) 13.000-tonski nemški parnik »Cap Norte« ki ga je angleška mornarica ob začetku vojne zaplenila

v Atlantskem oceanu, je bil sedaj srečno prepeljan kot vojni plen v Anglijo.

Pariz, 21. dec. s. (Reuter) Po uradnih francoskih podatkih je francoska mornarica do 15. decembra zasegla skupno 362.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo. V preteklem tednu je bilo zaseženih 74.000 ton in pregledanih 19 ladij. Skupno je bila v teku vojne doslej v francoskih kontrolnih postajah v preiskavi 201 ladja. Angleške kontrolne postaje so v preteklem tednu zasegale 26.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo. S tem se poveča skupna količina od Angležev v teku vojne zaseženega blaga na 510.000 ton.

Stockholm, 21. dec. s. (Reuter) Švedsko mornariško ministrstvo javlja, da je bilo od začetka vojne uničenih že 110 tujih min, ki so bile naplavljenke na švedsko obalo.

V Tokiu 4.000.000 ljudi

Tokio, 21. dec. AA. (DNE) Po najnovejših statističnih podatkih šteje Tokio milijone ljudi.

Iz notranje politike

BOLGARSKI GLAS O JUGOSLOVENSKEM EDINSTVU

Sofijski list »Slovo« piše ob priliki zadnjega govora dr. Mačka v Beogradu: Po tolikih krizah in nevarnostih je slednje rešeno bolno hrvatsko vprašanje. Po našem mišljenju bo naš sosedni narod na poti k novi državni politiki našel na velike zapreke, kar ga pa ne bo oviralo na poti do cilja. Ideji jugoslovenskega edinstva se daje danes drugi duh, ki je jamstvo za konstruktivno delo in napredek. Značilne so zato besede, ki jih je izrekel podpredsednik dr. Maček pred ministrskim svetom na kosilu v patriaršiji. Dr. Maček je v prisrčnem ozračju imel v spomin Strossmayerjevega imena govor, ki zasluži, da se o njem govori in da se ne pozabi. List prinaša nato dr. Mačkov govor in pravi: Besede, ki jih je spregovoril dr. Maček, imajo z ozirom na čas, v katerem živimo in z ozirom na kraj, kjer so bile izrečene, globok pomen za vse balkanske Slovence.

O MESTOVICEM PISMU

Splitški »Narodni list« poroča iz Zagreba: Senzacija dneva je »pohrvačenec« jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti. Toda še večja senzacija je, da se je g. Ivan Meštrović pismeno izjavil zoper spremembo imena. On je poznan kot človek, ki se je mnogo trudil za politični uspeh hrvatskega pokreta, ali zdi se, da si je to zamisljal vedno v stalnih mejah ne samo ene države, temveč tudi kulturnega edinstva. Medtem so ga časi, razvoj priklj in — ljudi nekako desavurirali. Na vsak način je to značilen pojav, kakor ni brez pomena dejstvo, da niti sami stari »obzora« g. dr. Meštrović ni smatral za potrebne priti na sejo zaradi kvoruma in da s svojo navzočnostjo sankcionira akt desavuriranja Strossmayerja, Ivana Mažuravića in svojega lastnega pokojnega očeta...

SOCIALISTI PROTI EKSTREMIZMU

Na konferenci socialistov v Sarajevu je bilo sklenjeno, da se obnovi socialistična stranka in da se prične z delom. Glavni govornik je bil Jovan Jakšić, tajnik Delavske zbornice, ki je podal zgodovino stranke po šestem januarju in ostro kritiziral delo ekstremistov na levici in desnici. Rekel je, da izvajanje ekstremistov slabi moč državnega organizma. Socialistična stranka zastopa stališče, da je treba ustvariti administrativna središča v krajih, kjer so za to podani potrebni pogoji.

NOVI CETINJSKI ŽUPAN

Namesto dosedanjega župana na Cetinju, trgovca Jevta Spasića je imenoval notranji minister blivšega župana in člana Državne hipotekarne banke Toma Miloševića. Na hipotekarne banke, ki jo je sklical novi župan, je podalo ostavko 24 občinskih svetnikov z motivacijo, da je bil novi župan imenovan brez predhodnega zaslijanja funkcionarjev JŽZ oz. ker sploh ni član jugoslovenske radikalne zajednice.

Snežne razmere

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD 21. XII. 1939

Rateče-Planica 870 m: —5, jasno, mirno, 40 cm snega, osrenjen, skakalnica uporabna.
Planica-Slatina (Dom Ilirja) 950 m: —6, barometer se dviga, jasno, mirno, 50 cm snega, osrenjen, drsališče uporabno.
Planica-Tamar 1108 m: —6, jasno, mirno, 60 cm snega, pršilo.
Peč-Petelinjek 1440 m: —6, jasno, mirno, 70 cm snega.
Kranjska gora 810 m: —5, barometer se dviga, jasno, mirno, 25 cm snega, osrenjen, sankališče uporabno.
Erjavčeva koča na Vršcu 1551 m: —4, jasno, 65 cm snega, osrenjen.
Dovje-Mojstrana 650 m: —2, jasno, sever 39 cm snega.
Bled 501 m: —4, barometer se dviga, jasno, mirno, 21 cm snega, osrenjen.
Pokljuka 1300 m: —5, jasno, vetrovno, 80 cm snega, osrenjen.
Bohinj Sv. Janez 530 m: —2, barometer se dviga, jasno, vetrovno, 40 cm snega, osrenjen.
Bohinj-Zlatorok 530 m: —1, jasno, vetrovno, 50 cm snega, osrenjen.
Dom na Komni 1520 m: —7, jasno, vetrovno, 120 cm snega, osrenjen.
Skalaški dom na Voglu 1540 m: —7, jasno, vetrovno, 120 cm snega, osrenjen.
Gorjске 1000 m: —2, jasno, vetrovno, 40 cm snega.
Dom na Kravcu 1700 m: —5, 65 cm snega, osrenjen, po robovih spihan.
Velika Planina 1558 m: —5, jasno, 65 cm snega, osrenjen, po robovih spihan.
Polzevo 620 m: —7, jasno, 13 cm snega, srež.
Rakitna 789 m: —4, jasno, severovzhodnik, 25 cm snega.
Bleke 900 m: —6, barometer se dviga, delno oblačno, 15 cm snega, osrenjen.
Peca 1654 m: —4, jasno, mirno, 60 cm snega, osrenjen.

20. XII. 1939

Sv. Lovrenc na Pohorju 483 m: —3, delno oblačno, mirno, 35 cm snega, pršilo.
Senjorjev dom 1522 m: —1, jasno, 40 cm snega, južen.
Rimski vrelec 530 m: —3, megleno, mirno, 20 cm snega, pršilo.
Ča pod Kopo 1377 m: —2, oblačno, 20 cm snega, osrenjen.

